

Terug op de barricaden: de revolutie volgens Pierre Carette

Zijn ogen schieten vuur, zijn handen reiken naar de hemel. Weer is Pierre Carette, de voormalige leider van de *Cellules Communistes Combattantes* (CCC), verontwaardigd over een vraag. Of hij de mooiste jaren van zijn leven niet heeft opgeofferd voor het ideaal van de socialistische revolutie. 'Meneer,' zegt hij op een toon die geen tegenspraak duldt, 'hebt u ooit met mensen van het verzet gesproken? Kent u hun verhalen over arrestaties, gevangenschap, martelingen, kameraden die hen zijn ontvallen? Hebt u hun ogen zien oplichten als ze over hun lotgevallen vertellen? Daar heb ik niks aan toe te voegen: de strijd, de revolutie is geen offer.'

Zeventien jaar gevangenschap in uiterst penibele omstandigheden hebben Carette niet op andere gedachten gebracht: het kapitalisme moet eraan. Hij blijft achter de zesentwintig bomaanslagen staan die de CCC in het midden van de jaren tachtig pleegde op militaire installaties, politieke hoofdkwartieren, banken en bedrijven; aanslagen waarbij ook twee brandweermannen het leven lieten. *Accidents de parcours*, heeft Carette het altijd genoemd - de rijkswacht had nagelaten de twee mannen tijdig te waarschuwen. En om de dictatuur van het proletariaat te vestigen heb je nu eenmaal geweld nodig. 'Maar,' zegt hij, 'het geweld van de revolutie zal altijd oneindig veel kleiner zijn dan het dagelijkse geweld van het kapitalisme.'

Woensdagavond, Pierre Carette pikt me op in een brasserie in Sint-Gillis. Vijftig is hij inmiddels, hij draagt een bril tegenwoordig, maar hij ziet er nog altijd patent uit met zijn *belle gueule de guerrier*. Bertrand Sassoye, zijn eeuwige luitenant, is bij hem. Ze nemen me mee naar het appartement van Sassoye, enkele straten verderop, waar je rustig met elkaar kunt praten. Gisteren hebben we over de telefoon afspraken gemaakt over het verloop van het interview. Carette wilde het uiteindelijk alleen hebben over zijn aanwezigheid in 'Nachtwacht', het (vóór ons gesprek opgenomen) discussieprogramma op Canvas, waar oud-premier en klassevijand *numero uno* Wilfried Martens tegenover hem was ko-

men te zitten. Over het *symbool* Martens konden we ook nog spreken, maar daar hield het echt wel mee op: de pers is geen preferentiële partner van de revolutie. En Humo had in het verleden iets te vaak 'de compleet idiote stelling' verdedigd dat de CCC een *spin-off* was van de Bende van Nijvel, die in dezelfde periode dood en vernieling zaaiden.

Maar ook vanavond, in het sobere appartement van Sassoye, volgt nog een uitvoerige discussie over de te volgen interviewprocedure. Kan een bandrecorder? Of zal Sassoye, die razend snel is op het klavier, het gesprek misschien alvast zelf uitkijken? Het

akkoord is een schijnvertoning: ik stel een vraag, de bandrecorder gaat uit, Sassoye en Carette maken in de beste dialectische traditie uit of de vraag relevant is, en zo ja: repeteren het antwoord, de bandrecorder gaat weer aan, ik herhaal de vraag, en Carette geeft het antwoord. Zo ging dat dus, vraag na vraag, terwijl het die avond buiten op straat rustig bleef in Sint-Gillis. *Avanti popolo!*

HUMO Meneer Carette, hoe is de ontmoeting met Martens verlopen?

PIERRE CARETTE « Er heeft geen ontmoeting in de ware betekenis van het woord plaatsgevonden, om de eenvoudige reden dat zoiets

onmogelijk is tussen de revolutie en de contrarevolutie; de belangen van de arbeiders en die van de bourgeoisie *zijn* niet met elkaar te verenigen. Tot op de dag van vandaag blijf ik ervan overtuigd dat de juiste relatie met een eerste minister van de bourgeoisie er één is van *affrontement*. Botsing. Dat kan, bijvoorbeeld, door een bom te leggen onder diens secretariaat, zoals de Cellules Communistes Combattantes in '84 hebben gedaan.»

HUMO Proefde u bij Martens enig ressentiment voor de aanslag op het CVP-secretariaat in Gent?

CARETTE « Daar weet ik niks van. En om eerlijk te zijn, het interesseert me ook niet.»

HUMO Herinnert u zich nog de aanslag in Gent?

CARETTE « Natuurlijk.»

HUMO Hebt u er zelf aan deelgenomen?

CARETTE « De strijd van de CCC was een strijd van het collectief, niemand van de militanten heeft ooit duidelijk gemaakt wat zijn individuele aandeel was. Ik maak daar geen uitzondering op.»

HUMO Is het nog altijd te gevaarlijk om te praten?

CARETTE « Nee, het is een kwestie van politieke principes, en het spreekt voor zich dat ik geen informatie verstrek die de politie van nut zou kunnen zijn.»

HUMO U noemt Wilfried Martens een bourgeois. Hij was daar, verklaarde hij achteraf in de schrijvende pers, danig ontstemd over. Hij had zichzelf opgewerkt, zei hij. Martens is van afkomst een eenvoudige boerenzoon.

CARETTE « Henry Ford was ook van arme komaf, en we weten allemaal hoe het hem is vergaan. Het gaat niet om Martens' sociale achtergrond, daar hoeven we niet over te discussiëren. Het gaat om de *rol* die hij heeft gespeeld als eerste minister in een kapitalistische staat. Zo'n man hoort, uit hoofde van zijn functie,

er in de loop van de uitzending zou komen bijzitten. Dat heeft ons even doen twijfelen: 'Doen we het of doen we het niet?' *Bon*, ik heb aanvaard om mee te doen, maar ik ben er naartoe gegaan met het duidelijke voornemen géén debat te voeren. Geen contact, geen confrontatie. Met die man is een debat onmogelijk.»

HUMO Omdat u hem verafschuwt?

CARETTE « Nogmaals, ik ken hem niet. Ik koester geen enkel gevoel tegenover de *persoon* Martens. Mij interesseert alleen het *personage*, datgene wat hij in politiek opzicht voorstelt - of liever: *voorstelde. Point à la ligne.*»

HUMO U hebt, voor of na de uitzending, niet met elkaar gesproken? Niet even de temperatuur genomen?

CARETTE « Ik heb elk contact met hem geweigerd.»

HUMO Was u indertijd, in de ogen van Martens, staatsvijand nummer één?

CARETTE « Stel de vragen over Martens aan hemzelf.»

HUMO Martens had het slachtoffer van uw revolutionaire daden kunnen zijn, dat beseft hij maar al te goed.

CARETTE « Een bourgeois eerste minister loopt *altijd* het gevaar het slachtoffer van een revolutionair te worden.»

HUMO Hebben revolutionairen het recht om een bourgeois eerste minister te vermoorden?

CARETTE « Revolutionairen hebben de plicht een einde te maken aan de wantoestanden en misdaden van het kapitalisme. Zij moeten daarvoor een strijd voeren. Uiteraard komt daar geweld bij kijken, zo wil het de geschiedenis.»

HUMO U had het in de jaren tachtig niet op het 'personage' Martens begrepen. Betekent dat dat in deze tijden Guy Verhofstadt een doelwit zou zijn?

CARETTE « *Exactement.*»

geleden. Ze is dat zelfs méér. Hoe meer schade het kapitalisme oploopt, hoe dieper het wegzinkt in een crisis waarvoor geen uitweg is, hoe rijper de tijd is voor revolutie. De toekomst van de mens is de revolutie.»

HUMO Ziet u tekenen van een op handen zijnde revolutie?

CARETTE « Moeilijk te zeggen. De strijd van de arbeiders is wel gewijzigd: de sociale agitatie aan het begin van de jaren tachtig is niet te vergelijken met wat er nu gebeurt. Wat niet wegneemt dat je ook nu manifestaties van grote onvrede ziet, waar de scherpe tegenstellingen in onze samenleving tot uiting komen. De (*andersglobalistische*) beweging die zich in Genua en Göteborg heeft aangemeld, was één grote, anti-imperialistische stoet. We zullen zien of de beweging in de toekomst een werkelijk revolutionaire dynamiek kan ontwikkelen.»

Politieke gevangenen

HUMO Bestaat de CCC nog?

CARETTE « Op die vraag hebben we al honderden keren geantwoord: nee.»

HUMO Het heet dat oud-CCC'ers momenteel de andersglobalistische beweging infiltreren.

CARETTE « *Infiltreren*, waar haalt u dat woord? Dat is een politieke stellingname! Communistische militanten horen *aanwezig* te zijn op alle plekken waar de klassenstrijd wordt gevoerd, waar de kiem van de revolutie schuilt. Dat is onze plaats - daar horen wij.»

HUMO Hebt u de indruk dat de andersglobalisten zich in de toekomst ook tot de gewapende strijd zullen bekennen?

CARETTE « De andersglobalisten vormen een heel heterogeen gezelschap, waarin de meest verscheiden organisaties schuilgaan: reactionairen - tégen de vooruitgang, tégen de industrie - gaan er hand in hand met reformisten - zoals *Attac*, die voor de invoering van de

'Als de CCC nu nog bestond, zou Verhofstadt ons doelwit zijn'

een politiek te voeren ten dienste van de bourgeoisie.»

HUMO Heeft hij zijn afkomst verloochend?

CARETTE « Vraag het hém.»

Doet-ie het of doet-ie het niet

HUMO U zegt: 'Er heeft geen ontmoeting met Martens plaatsgevonden.' Maar u had zich wel akkoord verklaard om samen met hem in 'Nachtwacht' te gaan zitten. Waarom doet u dat dan?

CARETTE « Er was geen enkel voorafgaandelijk akkoord tussen ons beiden. De mensen van 'Nachtwacht' hadden me gemeld dat Martens

HUMO Ziet u enig verschil tussen paars nu en de 'CVP-staat' ten tijde van Martens?

CARETTE « Geen *wezenlijk* verschil: in dit systeem beredert de regering altijd de zaken van het kapitalisme. Natuurlijk heb je oppervlakkige verschillen, die te wijten zijn aan de schommelingen in de economische conjunctuur en de veranderende evenwichten in het politieke spel, maar ten gronde? Nee. Alles blijft bij het oude.»

HUMO Stel dat u vandaag weer vijftig jaar was, zou u dan hetzelfde doen als toen?

CARETTE « De vraag of je nu een revolutie begint is net zo relevant als vijftig jaar

Tobintaks pleiten - én revolutionairen. Mensen die nog hardop de vraag naar een sociale omwenteling stellen. Zal die laatste groep werkelijk revolutionaire verzetsdaden plegen in de vorm van een gewapende strijd? Misschien. De toekomst zal het uitwijzen.»

HUMO Leidt een 'werkelijke revolutie' altijd tot geweld?

CARETTE « Een opstand van de klassen gaat noodzakelijkerwijs gepaard met geweld. Maar: dat geweld is oneindig veel kleiner dan het dagelijkse geweld dat veroorzaakt wordt door de aanhoudende crisis van dit kapitalistische systeem. ▶

De revolutie volgens Pierre Carette

► » Revolutionair geweld is precies en gericht; het heeft tot doel het totale geweld van het kapitalisme te stoppen. Je ziet de uitwassen over de hele planeet toenemen: uitbuiting, werkloosheid, repressie in onze contreien; hongersnood, oorlog en ecologische rampen elders. De balans van het kapitalisme is ca-ta-stro-faal voor de mensheid. *C'est un bilan d'une terrible violence.*

» Maar kunnen we het over 'Nachtwacht' hebben? Dat was de afspraak.»

HUMO Acht u Martens persoonlijk verantwoordelijk voor de zeventien jaar die u in de gevangenis hebt doorgebracht?

CARETTE « Eén ding is zeker: de omstandigheden waarin wij onze gevangenisstraf hebben uitgezeten, zijn van hogerhand opgelegd. Dat waren politieke beslissingen. We hebben in de loop van onze opsluiting met een zestal ministers van Justitie te maken gehad, van verschillende partijen; welnu, we hebben nooit het minste onderscheid gezien in hun beleid. Dat zegt genoeg, me dunkt.

» Het wás politieke repressie. Als wij geen revolutionairen waren geweest, had men ons nooit in isoleercellen gestoken of ons de andere evidente rechten van gevangenen ontnomen. We zouden ook nooit zo lang vastgehouden zijn geweest.»

HUMO Waren jullie politieke gevangenen?

CARETTE « Wij waren politieke gevangenen, ja, onderdrukt voor onze strijd om een andere maatschappij. Het heet dat België geen politieke gevangenen heeft. Vergoelijkend heeft men het over *prisonniers d'opinion*. Dat waren wij dus niet. Wij waren, daar druk ik op, politieke gevangenen: vervolgd voor onze politieke actie, en voor de middelen waarmee we ons doel wilden bereiken.»

HUMO Hoeveel jaar hebt u in isolément gezeten?

CARETTE « Mijn kameraden en ikzelf hebben drie jaar lang in volledig isolément doorgebracht.»

HUMO Maar ze hebben u niet gebroken?

CARETTE « Communistische militanten zijn niet zo breekbaar, weet u. Dat is één. Twee: je engagement als revolutionair is niet te onderschatten - je neemt een zware verantwoordelijkheid op. Drie: je

voert de strijd niet alleen, je doet het als organisatie, als collectief - dat geeft je ontzettend veel kracht. En vier: tijdens onze opsluiting zagen we in het onredelijke gedrag van de staat, de verbetering waarmee we werden gepest, een bewijs voor de juistheid van onze strijd. De wijze waarop de Belgische staat zich opstelde tegenover vier revolutionairen was buiten elke proportie. Het geeft aan waartoe het establishment zal overgaan als ze wordt geconfronteerd met een revolutionaire beweging die veel breder, machtiger en offensiever is dan de CCC. Op zo'n moment is ze tot alle denkbare misdaden in staat. Dan zullen de maskers vallen, dan zal voor iedereen blijken hoe gering de legitimiteit van de rechtsstaat is. We leven in een systeem dat voorwendt democratisch te zijn. Ik zeg: het zijn voorwendselen. Illusies. Niet meer dan dat.»

De revolutieer

HUMO De politicus Wilfried Martens geldt als passé. Bent u, met permissie gezegd, ook niet een man van het verleden?

CARETTE « Het communisme is de toekomst van de mensheid. Wie voor het communisme ijvert, behoort nooit tot het verleden.»

HUMO Was u tevreden met uw optreden op de televisie?

CARETTE « Ik was, eerlijk gezegd, nogal ontgoocheld door de uitzending: het politieke niveau viel

Pierre Carette, zaterdag samen met Wilfried Martens in 'Nachtwacht': 'Ik koester geen enkel gevoel tegenover de persoon Martens. Mij interesseert alleen het personage, datgene wat hij politiek voorstelt - of voorstelde.'

me tegen. Dat had ook met mezelf te maken. Ik uit me niet zo makkelijk voor een camera. Voor alle duidelijkheid, nogmaals: ik heb het niet over een debat. Er was geen debat. Ik heb het over mijn ideeën en hoe ik die heb kunnen verwoorden. Ik ben me ervan bewust dat ik precisie miste, eerlijkheid, kwaliteit in mijn bewoordingen.

» Ook de filmpjes in de uitzending waren afknappers. Eentje was satirisch van inslag, daar ben ik me van bewust, maar het was tegelijk wel nogal minachtend voor het Vlaamse proletariaat. Een ander filmpje, met PVDA-jongeren die op Pukkelpop over 'de revolutie' spraken, was me te flou. En daarna kwam ik in beeld. 'Uw idee over de revolutie, meneer Carette.' Alsof onze ideeën, het marxisme-leninisme, zich op dat niveau bevinden! Nee, dat was nogal verwarrend.»

HUMO Hoe verloopt uw terugkeer in de maatschappij, na zoveel jaren eenzame opsluiting?

CARETTE « Heel goed, dankuwel.»

HUMO Aan het eind van uw verblijf in de gevangenis leed u aan de ziekte van Crohn. Dat is niet niks.

CARETTE « Ik lijd daaraan, ja. En ik laat me daarvoor verzorgen.»

HUMO Zult u lang genoeg leven om de revolutie nog mee te maken?

CARETTE « Ik was een communistisch militant, en ik zal dat blijven ook. Hoe de revolutie er zal komen, daarover beslist de geschiedenis. Mijn taak is de voorwaarden te creëren opdat ze zo snel mogelijk zal plaatsgrijpen en zo zeker mogelijk zal overwinnen. Maar daarmee is alles niet volbracht, vergis u niet. Daarna begint het pas voor een revolutionair! De opbouw van een nieuwe staat! De installatie van het ware socialisme! Die taken wachten ons allemaal in de toekomst.»

HUMO Hebt u zichzelf nooit de kleinburgerlijke vraag gesteld: wat was er van mij geworden als ik niet in de revolutie was gegaan? U stond in artistieke kringen bekend als een niet ongetalenteerd zeefdrukker.

CARETTE « Un plasticien, zult u bedoelen, een plastisch kunstenaar. Wat moet ik daarover zeggen? Ik heb een keuze gemaakt, wat schiet ik ermee op als ik nu zou gaan

speculeren wat er van mij was geworden als ik iets anders had gekozen?»

HUMO Dat doet u nooit?

CARETTE « Nee.»

HUMO Klopt het dat Andreas Baader van de Rote Armee Fraktion (RAF) uw lichtend voorbeeld is geweest?

CARETTE « Voor heel wat revolutionairen aan het begin van de jaren zeventig is de RAF belangrijk geweest. Ikzelf heb toentertijd nog een steuncomité voor hen opgericht. Hun strategie, hun strijdplan, hun militante optreden heeft ons gevormd. Al zijn ze later wel overtroffen door andere bewegingen. Door de Rode Brigades, bijvoorbeeld.»

HUMO Overtroffen, zegt u.

CARETTE « In politiek opzicht, bedoel ik.»

HUMO U bedoelt: ze waren nog extremer?

CARETTE « Nog juister.»

HUMO Extreem ook: in 1978 hebben ze niemand minder dan Aldo Moro, de voormalige premier van Italië, omgebracht.

CARETTE « Denkt u nu werkelijk dat Hans Martin Schleyer, de voorzitter van de Duitse patroons die is gevangengenomen en gedood door de RAF, minder invloed had dan een premier? Laten we niet naïef zijn.»

HUMO Onze voormalige premier, Wilfried Martens, heeft aan 'Nachtwacht' deelgenomen omdat, zei hij, de democratie sterk genoeg was om een debat met een terrorist als u aan te kunnen.

CARETTE « Toen de CCC op oorlogspad was, hebben de media gelijk de kant van de macht gekozen. Ze hebben ons zwartgemaakt, bezwadderd, *enfin*, de hele berichtgeving over ons gemanipuleerd. De dag dat er zich ooit een revolutie in België voltrekt, en die komt er onvermijdelijk, zal de pers precies dezelfde rol spelen. De media doen alsof ze andere belangen dienen dan die van de macht, alsof ze geen betrokken partij zijn. Larie - jullie staan echt niet boven het gewoel hoor. Wij maken ons geen illusies: als de CCC nog had bestaan, waren we nooit op het scherm geweest.»

(ja)

(Foto's Herman Selleslags)

'NACHTWACHT'

Canvas, zat. 20 sept., 22.30 u.